

Antje Jackelén: Avskedspredikan

Talare

Antje Jackelén
Ärkebiskop

Datum

30 oktober 2022

Plats

Uppsala

1 Som alla årets söndagar har även denna sitt tema: Att leva tillsammans. En
genialt enkel beskrivning av vad livet går ut på! Att leva tillsammans. I hemmet,
grannar emellan, i byar och städer, i ett samhälle som formas av allas delaktighet,
i samverkan mellan länder i Norden och Europa, i det ömsesidiga beroendet
5 mellan världens alla länder, i gemenskap med allt annat levande på en planet där
klimatet förändras, och: att leva tillsammans med och inför tillvarons djupaste
hemlighet, som vi med de flesta på jorden kallar Gud.

”Tillsammans” är alltså grejen, även om det är långt ifrån enkelt. Det märks i
10 dagens bibeltexter. Gästfrihet kan vara krävande. Vi uppmanas dessutom att
identifiera oss med fångar och tänka på misshandlade demonstranter och
rånoffer som om det gällde vår egen kropp.

Jesus drabbas av beskedet om vännen Lasaros sjukdom. Först på tredje dagen
15 går han dit – kanske därför att han visste att hans fiender var ute efter honom
där i vännens trakter. Berättelsen får ett dramatiskt slut och inte för intet har vi
fått ordet lasarett efter Lasaros, som en påminnelse om att Jesus kommer med
helande och liv.

20 På sydsamiska hörde vi om den återvändande migranten Noomi. På grund av
hungersnöd flydde hon sitt land tillsammans med man och två söner och kom
att leva i landet Moab. Mannen och sönerna dör. Som änka återvänder hon nu
till Betlehem i sitt gamla hemland. En svärdotter, Rut, vägrar att lämna henne.
Denna Rut ger Noomi det vackraste kärlekslöftet: ”Dit du går, går också jag,
25 och där du stannar, stannar jag ... endast döden ska skilja oss åt.” Viljan att leva
tillsammans gör Rut till invandrare i Noomis land – och så småningom blir hon
gammelfarmor till berömde kung David.

Mänsklighetens historia kryllar av berättelser om Att leva tillsammans.
30 Romantiska och tragiska kärlekshistorier; svek, motsättningar och våld mellan

enskilda, gäng och klaner, mellan folk och länder, människor och djur; men också otroliga framgångar genom samverkan över hårda gränser – heroiska insatser för att rädda människor till livet, för att bygga fred där bestialiskt krig
35 tycktes ha krossat mänsklighet och medmänsklighet. Försoning där oförsonlighet varit generationers livsluft. Framgångar i vetenskap, forskning och kultur, en universell deklaration om mänskliga rättigheter – och hur hade en sådan här katedral kunnat byggas, om inte tillsammans?

40 Under evolutionens långa historia är det väl just förmågan att leva och verka tillsammans som har gjort den mänskliga arten så framgångsrik. Det blir dock aldrig riktigt bra om livet tillsammans enbart drivs av självintresse. Där hör jag i dagens tema och texter en kritisk udd mot vår tids individualism.

45 Då tänker jag på det berömda diagrammet från World Values Survey där Sverige i jämförelse med andra länder ligger högst upp och längst ut, med de högsta värdena för självförverkligande och sekulär rationalitet. Vi talar ofta om individer, snarare än om personer. Individ betyder odelbar enhet, i det mesta sig själv nog. En person däremot är en människa insatt i relationer och
50 sammanhang: skapelsen, medmänniskor, kultur. Det räcker inte att vara individ. En hop individer bygger varken katedraler, gemenskap eller fred; det gör personer i samverkan. Det är personer i samklang som bildar flick- och gosskörer som sjunger så att vi kommer i kontakt med något större och djupare. När den gemensamma grundtonen stämmer kan det bli hur bra, mångstämmigt
55 och vackert som helst! Om däremot personen krymper ihop bakom individen försvagas känslan för den gemensamma grundtonen, för att leva tillsammans.

Än finns starka reflexer av en sammanhållande syn på livet, i mångt och mycket präglad av kristen tro – också i till synes helt sekulära sammanhang: Att skydda
60 det svaga, att sätta barnen först, att visa respekt också för dem som är och tänker annorlunda, viljan att tala sant och leva ärligt, insikten att vi är som mest mänskliga när vi är medmänskliga, när vi hör ropen från jorden och från de fattiga – allt det lever än i vårt samhälle. Men vi har inga garantier att det ska fortsätta så. Att stå upp för humanism kan kosta, och den kostnaden ökar när
65 resurserna blir knappare och visionerna snävare.

När Gud blir människa i Jesus Kristus, så är det just som en person som står i relation: till sin himmelske Fader och skapelsen och till människor: ”Jesus var mycket fäst vid Marta och hennes syster och Lasaros”, säger dagens evangelium.

Han gråter med de sörjande, samtidigt som han då som nu skapar tro och hopp och visar livets seger över dödens makter.

75 Andelen människor i vårt land som säger att kyrkan har en viktig roll i samhället har de senaste åren vuxit till 58 procent. Det säger mig att det fortfarande finns en grundinsikt om att trons mening, hoppets kraft och kärlekens energi gör skillnad. Att kyrkans rum och riter behövs för att samhället ska kunna vårda sin själ. Samtidigt är det skört. Den folkliga religiositeten avtar snabbt i många europeiska länder. Vi kan få en språkförlust som slår brutalt rakt in i
80 livsmeningens mellangärde. En språkförlust som gör det onödigt svårt för dagens unga att leva genom de kriser som vi redan nu vet om.

Gud vare tack för kyrkan och gudstjänsten som gång på gång justerar vår kompass i riktning mot barmhärtighet, frihet, gemenskap och rättvisa. Gud vare
85 tack för den Heliga anden som hindrar oss från räddhågsenhet, uppgivenhet och aningslöshet. ”Ty Gud har inte gett oss modlöshetens ande utan kraftens, kärlekens och självbesinningens.” (2 Timotheosbrevet 1:7)

Så tackar jag Gud för de drygt åtta år som jag har fått vara Svenska kyrkans
90 ärkebiskop. Och tack till alla er som har varit del av denna resa. Det jag har brustit vill jag anförtro åt den heliga Andens helande kraft och åt er generositet.

Kyrka är vi tillsammans. Med våra styrkor och våra svagheter. Vi kan vara realistiska när det gäller brister och nederlag och samtidigt djärva i mål och
95 satsningar, förvissade om att Guds ande fortsätter att svepa genom vår värld och verkar både genom oss och trots oss. Det bästa arbetet är samarbetet, den största verkan är samverkan och den vackraste energin är den goda synergien, Guds andes signatur.

100 I morgon firas på många håll i världen reformationsdagen. Sedan Lund 2016, katolska kyrkans och de lutherska kyrkornas gemensamma högtidlighållande av reformationens 500 år, sker det i en anda av gemenskap och glädje över evangeliets stora gåva: friheten. Frihet från att reducera oss själva och varandra till produkten av våra framgångar och våra brister. Frihet från att vara inkrökta
105 individer till att vara personer som lever tillsammans. Vi får böttna i Guds nåd och så skapa i världen. Reformationsdagen påminner oss också om att kyrkan alltid är i behov att reformeras, att i varje tid på nytt söka ord och handling som stärker tro, ökar hopp och upplivar kärlek. Som Martin Luther beskriver det så

110 vackert: Se, så flyter ur tron fram både kärleken och lusten till Gud, och ur kärleken ett fritt, villigt och glatt liv, i spontan tjänst för medmänniskan.

”Tillsammans” är grejen. Även i oroliga tider är det så vi kan leva, tillsammans.

115

Källa

<div>svenskakyrkan.se</div>

Taggar

2020-tal, 2022, Kvinna, Predikan

120

URI

<https://www.svenskatal.se/tale/antje-jackelen-avskedspredikan>

125

130

135

140

145